

Vandraren

En domherre sjöng glatt för alla som lyssnade. Den var helt oförstående till problem som för andra upptog hela tillvaron. Den tänkte inte; alla handlingar var begränsade till instinktiv reaktion. Föda var dess existentiella uppgift. Idag skulle den äta, förhoppningsvis även imorgon. Den lilla björkkvisten som klorna greppade om böjde sig lätt av fågelns tyngd. Domherren vred på huvudet för att betrakta en liggande figur. Den bedömde situationen i några ögonblick innan den spärrade upp vingarna, tog ett par kliv och sedan kastade sig ut i luften. Grenen studsade efter av rekylen.

Tidigare på morgonen lyste solen upp de gläntor de snötäckta tallarna tillät. Mannen, vandraren, klev ovanpå skaren med sina platta snöskor. På den isblå himlen syntes inte ett moln och varje andetag fyllde hans bröst med den klara, kyliga luften. Omkring honom sjöng enstaka envisa övervintrare, och mannen undrade hur många av dem som egentligen skulle överleva här ute. Väskan skavde sakta mot hans axlar, men han hade precis börjat gå och var ännu någorlunda utvilad. Mannen stannade till och lutade sig mot ett träd. Han fiskade upp dricksflaskan från bältet och skruvade upp korken. Han kände ingen törst, men visste hur viktigt det var att hålla sig fylld med vätska i en miljö som denna. Han tog en klunk, sköljde den runt i munnen för att värma upp det alltför kalla vattnet, svalde, och såg slutligen framför sig. Skogen sträckte sig till synes i oändlighet, och med ett relativt platt landskap var det svårt att orientera sig. Han hade en karta som gav en ungefärlig rutt och färdriktning, men just nu hade han för sin exakta position en felmarginal på nästan 10 kilometer. Det var dock inte av en sådan stor betydelse. Riktningen var ändå det viktigaste och några dagar framför honom skulle han nå en bergskedja, som han sedan kunde använda som ledstång till nästa utpost. Han suckade tyst, skruvade fast korken och fortsatte sedan framåt.

Vandraren slingrade sig ur axelremmarna och släppte tungt väskan på backen. Han hade nått fram till en stenformation och hittat en utstickande klippa som gav lä att sitta under. Marken under honom var frusen men inte snötäckt. Han rullade ut liggunderlaget och satte sig sedan ner med en duns. Ur väskan plockade han fram ett stormkök, riggade snabbt upp det och hade snart kokande vatten i kastrullen. Hälften av vattnet använde han till en portion frystorkad mat och kokade sedan kaffe på resten. Till det fann han ett chokladkex som han egentligen hade tänkt spara till senare, men han hade funnit en fin plats och ville verkligen njuta av stunden. Dessutom var det bara några dagar till bergen, och därifrån kunde han lätt orientera sig till reservstugan för att fylla på sina förråd. Stenformationen öppnade för en glänta i den annars eviga skogen och här värmdes solen på så gott det gick.

Det glittrade i snön och glimmade från de istappar som hängde från stenarna. På vissa av träden längs kanten på den omslutande cirkeln syntes skador i barken, som om något djur hade slagit eller klöst mot träden, och där syntes gyllengula reflektioner från den klibbiga kådan. Han visste inte med säkerhet hur länge han hade varit ute nu. Det var några veckor i alla fall - med stopp för förnödenheter, men han brydde sig inte om att räkna dagar. Maten var det svåraste. När provianten började sina var han tvungen att späda ut ransonerna med småvilt. Tack vare snön gick det lättare att strategiskt placera ut fällor, men trots det var det var sällan de bar frukt. Faktum var att han hade stött på förvånansvärt få djur. En enstaka älg och bara ett par renar, vilka skymtades som hastigast. Ibland hade han tur och lyckades snärja en hare eller en ekorre, men på vintern var de ändå så magra och gav inte mycket mat - trots att han såg till att ta vara på hela djuret. Efter den korta, välsmakande pausen reste sig vandraren upp, tömde ut sumpen och diskade raskt ur kastrullen med lite snö. Det var inget problem med att stanna och reglera klädseln för att förhindra svettbildning, men han lät aldrig pauserna bli så långa att han hann bli kylig.

Nu var det bara ett par timmar kvar till solnedgång. Trots att vandraren hade hunnit en bra bit för dagen, tack vare det fina vädret, ville han komma ännu längre innan det blev mörkt. Under vintertid skådades sällan solen. De timmar den dök upp doldes den mer ofta än sällan av ett tjockt och grått molntäcke. För att komma så långt han behövde krävdes det att han arbetade effektivt från soluppgång till solnedgång, och istället tog ut sin välförtjänta vila under andra halvan av dygnet. Förmodligen skulle han dock idag kunna gå en timme till, med tanke på att den klara himlen skulle ge plats för en hel del efterljus. Men att gå för länge i mörker var fullständigt livsfarligt, då det var lätt att mista orienteringen och gå vilse. Väl där skulle det inte dröja länge förrän paniken började bubbla inuti kroppen. Tanken av det fick honom att dra åt remmarna till ryggsäcken lite hårdare. Plötsligt snubblade vandraren till. Han hade varit så upptagen i tankar och inte haft koll på fötterna. Han kikade efter vad han snavat över och upptäckte att det var någon slags järnbalk. Vandraren sparkade bort lite mer snö och såg att den fortsatte i rak linje. Han insåg att det i själva verket var en översnöad tågräls. Det var besynnerligt. Kartan markerade ingen järnväg, och såvitt han visste borde det inte heller finnas ett gammalt nedlagt spår som kanske glömts bort att markeras in i den modernare kartan. Hade han gått vilse? Nej. Det var omöjligt. Han hade passerat inlandsbanan för längesen, och med hjälp av solen visste han att färdriktningen var rätt. Vandraren stod obeslutsam i några minuter innan nyfikenheten slutligen övermannade honom. Han markerade sin utgångspunkt med en nedfallen gren och påbörjade sedan sin marsch längs det mystiska spåret.

Vandraren visste att det egentligen var dumt att avvika från rutten, det var omöjligt att veta hur mycket han riskerade genom att göra det. Men han låg ganska bra till med proviant - åtminstone några dagar i överskott, och för tillfället ledde spåret inte direkt bort från hans mål. Med lite tur skulle han dessutom kunna genskjuta och komma in på parallellen till samma kurs som tidigare, och kanske komma fram snabbare. Det var ju även betydligt lättare att gå utan överhängande grenar eller småträd i vägen. Längs med trädlinjen såg han här och var samma skador på tallarna liksom vid stenformationen; vissa grövre än andra. Han gick fram till en av dem för att undersöka närmare, men fann ingenting som kunde avslöja orsaken vidare. Förmodligen var det bara rådjur eller älg, men ett sådant stort antal skadade träd var ovanligt. Dessutom med tanke på hur få djur han stött på under resans gång.

En byggnad. Det såg militärt ut - vilket skulle förklara varför järnvägen inte fanns med på kartan. Vandraren hade kommit fram till slutet av spåret efter drygt två timmar. Det var längre än han hade förväntat sig, men han hade under färden blivit fast besluten att inte ge upp förrän han löst mysteriet. Det var en stor, grå betongklump med en massiv järnport till framsida. Den såg vanvårdad och övergiven ut med en massa småträd som täckte för framsidan. Porten var delvis öppen - till ungefär en mans bredd, vandraren gick aningen långsammare fram mot den och klev över ett för längesedan nedtrampat taggstängsel. Väl där kikade han igenom öppningen, men det enda som mötte honom var ett totalt mörker. Han drog då av sig väskan, lossade spännet och rotade runt ett tag innan han fann pannlampan. Det var en stark apparat på nästan 3000 lumen, åtminstone tredubbla styrkan än på de ficklampor polisen använder sig av. Han monterade lampan på huvudet, tände den, tog ett djupt andetag och klev sedan in. Rummet lystes upp på nolltid. Vandrarens ögon orienterade sig snabbt, sökte kontraster eller konturer, och han andades sedan ut. Det fanns ingenting där. Det var helt tomt. Han visste inte riktigt vad han hade förväntat sig, men åtminstone någonting mer. Det var besviket avskalat och dött. Förmodligen hade den använts som förråd men sedan tömts då den dömts onödig och kostsam. Lokalen var väldigt rymlig och vandraren undrade vad de hade kunnat förvara där inne. Medan han klev runt i rummet och sig omkring sjöng han några stilla toner för att utnyttja det väldiga ekot. Rälsen slutade efter halva golvet, och där fanns monteringshål till vad han gissade var för lyftkranar. Här och där låg djurspillning, och från taket hängde tunga, svarta sladdar som gav fäste till klumpiga kupoler av lampor. På väggarna hade det börjat växa mossa och lav och i det högra bakre hörnet låg en stor gammal plywood-skiva. Eftersom det började bli sent och han knappast skulle hinna längre för dagen bestämde han sig för att slå läger inuti byggnaden. Det var torrt och skyddade mot vinden; han skulle aldrig kunna hitta en bättre lämpad sovplats ute i skogen.

Efter att ha slagit upp tältet beslutade han sig för att noggrannare undersöka väggarna och golvet. Kanske skulle de avslöja något mer om byggnaden han befann sig i. På flera ställen upptäckte han skrapmärken på betongen av någonting tungt. Vissa hade gått igenom och orsakat djupa, avlånga skårar. Det fanns även ett stort antal intorkade oljespill med en brunsmutsig nyans, och på golvet glittrade det från golvet av utspritt krossat glas. Det hängde en skylt över plywood-skivan, men på grund av avståndet gick det inte att tyda vad som stod skrivet. Vandraren gick närmare för att kunna se. Varje steg ekade genom det öppna rummet, och knastret från glaset ackumulerades mellan väggarna tills det lät som om han trampade på torra benknor. Tydligast på skylten syntes en symbol för en blixtsom vittnar om elektricitet, men under var en mindre, otydligare, text skriven. Den var utnött och bokstäverna flöt ihop med varandra. Han tog ett kliv ut på träskivan för att se närmare och insåg alltför sent att plankan sviktade onaturligt mycket. Sekunden efter brakade han igenom och tumlade ner i mörker.

Träet hade efter år av fuktskador slutligen gett efter då den ovetne mannen klivit på den, och ett gapande hål avslöjade nu en trappa tidigare dold därunder. Han hade slagit i huvudet och tappat medvetandet. När han kände efter med handen möttes den av en varm och klibbig vätska. Mannen försökte resa sig sakta men föll ihop då en intensiv smärta spred sig genom kroppen. Foten var vrickad och han kunde inte stödja sig på den. Dessutom spelade en enorm yrsel inuti hans huvud och han hade svårt att hålla sig ifrån att kräkas. Lampan hade också fått sig en smäll under fallet, och var nu helt obrukbar. Han omgavs av fullständig svärta. Det fanns en genomträngande stank av någonting unket eller gammalt, som om det orört legat fuktigt alldeles för länge, och det hördes droppande ljud längre in. Mannen skakade på huvudet och satte sig upp med darrande händer. Han greppade trappsteget bakom honom och hasade sig sedan sakta uppför trappan, alltjämt med blicken fäst på mörkret framför honom.

Eftersom det hade hunnit bli natt ute och han hade förstört lampan var det omöjligt att kunna se någonting, men genom att följa väggen med handen lyckades han stappla sig tillbaka till det uppresta tältet. Han hade en brännande törst, och tungan kändes som en sträv klump i munnen. Väl framme fumlade han igenom ryggsäcken och fann efter många våldsamma svordomar slutligen den lilla tältlampan. Den hade en hake för att hängas upp på ett fäste inuti tältet, och gav ifrån sig ett matt, flamfärgat sken. Han fick upp reservdunken och klunkade i sig nästan en liter - halva volymen, innan han fiskade upp en förpackning med första hjälpen. Den innehöll ett tryckförband, ett elastiskt bandage och en liten rulle tejp. Han fäste slarvigt tryckförbandet på bakhuvudet med hjälp av tejp, och sparade bandaget till att linda in den skadade foten senare. Efter incidenten ville han

egentligen inte spendera natten i byggnaden, men på grund av utmattningen efter skadorna - för att inte tala om skadorna självt, var han illa så tvungen. Mannen tog av sig yttersta lagret av kläder, kröp in i sovsäcken och släckte lampan. Därefter la han sig på sidan och lät slutligen tröttheten skölja över honom.

I drömmen befann han sig återigen i den olycksdrabbade trappan, men den här gången kunde han åtminstone se igenom mörkret. Trappan ledde ner till en korridor, med rader av stängda vitgrå dörrar på bägge sidor. Han försökte ta sig ut genom samma väg som förut, men istället för trä hindrades han nu av solid, gjuten betong. Längst bort i korridoren syntes dock en öppen dörr. Han gick sakta mot den; de tidigare skadorna som bortglömda. Det var där det droppande ljudet kom ifrån, det tickade konstant likt ett väggur. Från vissa av dörrkarmarna anade han vinddrag, men när han testade handtaget var de alltid låsta. Andra handtag var så nötta att de inte vred undan låshaken, och några saknade sina helt. Slutligen trädde han in i det öppna rummet. Det var kubiskt format i samma neutrala betonggrå nyans som byggnaden själv, utan minsta tillstymmelse till inredning inuti. Mannen identifierade snabbt källan till det droppande ljudet. I mitten av rummet hängde en liten fågel från tunna snören. Två linor höll vingarna uppe i en stel imitation av fågelns flykt. Från bröstet droppade stillsamt dess livskraft, som färgade både bröstet och golvet rött. Dripp. Dropp.

Vandraren slets ur drömmen av en kraftfull smäll. Ännu påverkad av hjärnans illusioner reste han sig kallsvettig upp. En enorm huvudvärk pulserade genom hela kroppen och han slängde sig ut ur tältet i precis lagom tid för att hinna tömma magsäcken på det kala golvet istället för på alla tillhörigheter. Han hasade sig sedan tillbaka in och tände lampan. Vad som än orsakat ljudet rörde sig om någonting massivt. Kanske höll hela byggnaden på att rasa ihop, eller så höll han på att bli galen. Han skrubbad händerna i ansiktet och försökte visualisera färgglada och väldoftande blommor inuti sinnet. Efter att ha brutalt och raskt lindat om den skadade foten, samt dragit på sig ytterkläderna, gav han sig dock ut i den stora hallen med tältlampan i ena handen. Vandraren såg direkt att det fortfarande var natt, eftersom inget dagsljus sken igenom porten. Förmodligen var han endast bländad av sin egen lampa, men det såg ut att vara nästan *för* mörkt från portspringan. På grund av det rymliga ekot var det omöjligt att lokalisera det plötsliga ljudets ursprung, och mannen haltade istället iväg mot porten för att se efter hur långt bort morgonen var. När han endast var några meter bort insåg han att det mycket riktigt *var* för mörkt. Med blodlöst ansikte stirrade den nyblivna fången på den stängda porten.

Hur mycket han än tryckte och skrek, hur mycket han än med all kraft slängde sig mot de sterila järnblocken, vägrade de att rubba på sig. Fången var inte troende, men nu satte

han sig ner på knäna och bad. Antingen var det ingen som hörde, eller så valde den ingen att inte lyssna. Hursomhelst spelade det ingen roll vad han gjorde, det hade ingen verkan. Fången kunde bara föreställa sig vad som hade fått porten att slå igen. Kanske hade ett träd brakat ner rakt på ingången och sedan blockerat all utpassage, eller så hade en felkonstruktion i själva byggnaden fått porten att slå igen och sedan hindrats av sin egen tyngd. Eller hade någon medvetet stängt in honom, och allt var bara en fälla? Tänk om denne någon stannade kvar där inne, och han inte var ensam? Tänk om han just då i själva verket var iakttagen? Fången släckte genast lampan och förflyttade sig brådskat, men i största tystnad, till hörnet framför honom. Han visste att han bara spelade på sina fantasier, att han överdrev sin rädsla, och att han bara behövde ta det lite lugnt. Han hade inte ätit på länge och var förmodligen slut på energi. Övertygad av sitt eget resonemang samlade han ihop sig och skulle precis tända lampan igen, när ett svagt skrapande ljud hördes någonstans inifrån rummet. Han frös till. Någon, *något*, var med honom därinne. Den hade hört hans förtvivlade skrik, iakttagit hans fruktlösa rymningsförsök; hela tiden i en stillsam observation. Fången kröp ihop och stirrade fokuserat in mot mitten av rummet. Trots att ögonen i denna situation var värdelösa - inget ljus släpptes in, vågade han nästan inte blinka. I ett slags uthållighetsspel var de båda stilla i över en timme, ingen gav ytterligare ljud ifrån sig. Ju längre tiden gick desto mer osäker blev fången att han faktiskt hade hört någonting. Kanske hade han bara hört fel, inbillat sig. Han kom i vilket fall att tänka på kniven han hade inuti tältet, och tyckte att han åtminstone borde utrusta sig med den. Det var inte ens säkert att den som hade orsakat ljudet var farlig. Det kunde lika gärna bara vara en hare eller något liknande - som dessutom nu efter hans lilla skådespel var mer betydligt mer rädd för honom, men likväl smög sig mannen tillbaka mot tältet. Då han hade ställt upp det bredvid väggen kunde han leta sig fram med händerna. Eftersom varje försiktigt steg följdes av en minst dubbelt så lång paus, upplevdes sträckan som evig. Efter den statiska ansträngningen var fången lätt andfådd och han tillät sig några minuters vila innan han hukade sig ner och letade igenom insidan på tältet med ena handen. Det var en frustrerande uppgift. Han vågade varken tända lampan eller ge ljud ifrån sig, alltjämt som han trevade runt med handen. Kniven verkade dock inte var inom räckhåll, och fången samlade mod till sig för att vända ryggen mot mörkret och krypa in i tältet. Han skulle inte behöva gå in särskilt långt för att kunna nå ändsidan med armen, men det var nog för att känna kalla svettdroppar rinna från armhålorna. Fången undrade hur mycket av ljudet från det frasande tyget som hördes ut när han emellanåt stötte i sovsäcken med handen, men han försökte att inte tänka på det. Efter en stund fann han äntligen kniven och backade sakta ut, när han råkade stöta i taket med huvudet. Det nästan öronbedövande ljudet från öppningens dragkedja, som dock bara flyttade sig några centimeter, följdes av en lång och

stel tystnad. Han förflyttade sig skyndsamt bort från tältet, med dragen kniv i den ena handen och en lampa i den andra, men han fick ingen reaktion på det plötsliga ljudet.

Det måste finnas en annan utväg, och fången måste ta sig ut. Om de forna brukarna till byggnaden befann sig i krigstid vore det logiskt att ha en nödutgång i de fall porten inte var tillgänglig. Rimligtvis skulle den då befinna sig i samma område som där vandraren föll ner. Det finns inget annat alternativ. Han börjar treva sig längs väggen mot den ödesdigra trappan. Han tycker sig kunna höra den tystna andningen från det okända sällskapet i mörkret, men det kunde lika väl vara en inbillad projektion från hans eget. Plötsligt trampar han på något, och steget knastrar ut över hela hallen. Fången står blickstill med andan i halsen. I ekot uppfattas samma skrapande ljud som tidigare. Efter en kort paus följs det av ett ytterligare. Det blir för mycket för vandraren som, med den skadade foten, i spurt kastar sig framåt. Den flyende tänder lampan och slänger sig i farten ner för samma håll han tidigare föll igenom. Denna gång lyckas han dock parera stöten bättre genom att rulla ett varv, innan han ögonblicket efter kastar sig upp på fötter igen. Precis som i drömmen möts han av en korridor med stängda dörrar på bägge sidor. Längst bort syns en mindre port av järn, med ett hjulhandtag. Han rusar dit, slänger sig över den och vrider flera varv åt vänster innan den slutligen öppnas. Vandraren hoppar in och finner sig i en sänka fylld med vatten. Den svaga lampan indikerar att det är en tunnel, men den är inte stark nog för att visa vad som finns i slutet. Vattnet når honom precis till vaderna och han plumsar sig panikartat framåt. Porten bakom honom borde vara för trång för förföljaren, vilket skulle ge honom lite tid, men han tycker sig likväl sig kunna känna ett tungt flåsande i nackhåren. Det är en lång tunnel och vandraren hinner snubbla och falla ner i det kalla vattnet flera gånger innan han kommer fram till slutet. Där finns en stege med en stängd manhålslucka överst, även den med hjulhandtag. Dyngsur och genomfrusen släpper han lampan ner i vattnet för att sedan kunna klättra upp och vrida om handtaget med vitbleka händer. Han föreställer sig hur förföljaren pressar sig igenom porten bakom honom. Vandraren trycker uppåt med armarna, men eftersom luckan är täckt med snö på ovansidan går det trögt. Då ställer han sig i hukande position och pressar ifrån med benen på stegpinnarna. Blåaktigt ljus skiner igenom och en kall klump snö faller på hans ansikte. Det snöar kraftigt och är fortfarande natt, han häver sig upp och rusar vidare i blind panik.

Lungorna brände och munnen var full av blodsmak. Både händer och fötter var bortdomnade sedan länge. Ögonen stirrade matt upp mot den gyllengula himlen. I ett av träden avslöjade morgonsolen en fågel med rött bröst, som iakttog honom en kort stund innan den löpte ett par korta steg och sedan tog till flykt.